

## ONDERWERP

Dekking wegvallend dividend Eneco en scenario's inzet verkoopopbrengst aandelen Eneco in algemene reserve

## SAMENVATTING

In de raadsvergadering van 30 januari 2020 heeft de raad van de gemeente Heemstede ingestemd met de verkoop van de aandelen in Eneco Groep N.V. aan het consortium van Mitsubishi Corporation en Chubu Electric Power Co. Eind maart 2020 zijn de aandelen overgedragen en is de verkoopopbrengst van € 36,7 miljoen ontvangen. De eenmalige verkoopopbrengst is verwerkt in de voorjaarsnota 2020.

Als gevolg van verkoop van de Eneco aandelen vervalt vanaf 2021 structureel de dividenduitkering van € 437.500 in de begroting. Voorgesteld wordt het wegvallend dividend te dekken door een renteverlaging op de leningenportefeuille bij BNG naar een rente van 0%. Dit heeft tevens een positief effect op de rioolheffing welke verlaagd kan worden met circa € 22 per aansluiting. Het voordeel van structureel (o.b.v. cijfers begroting 2020 geprognoseerd op € 245.000), welke voortkomt uit de maatregelen naar aanleiding van het wegvallend structureel dividend, wordt verwerkt in de (meerjaren)begroting 2021-2024.

Gezien de impact van de Corona crisis voor Heemstede worden geschetste scenario's met betrekking tot de inzet van de verkoopopbrengst aandelen Eneco betrokken bij de behandeling van de begroting 2021 samen met een impact analyse Corona voor Heemstede.

## BESLUIT B&W

- 1 De raad voor te stellen met betrekking tot het wegvallend structureel dividend Eneco:
  - a. om ter dekking van het wegvallende structurele dividend Eneco (€ 437.500,-) vanaf 2021 een couponverlaging (renteverlaging) door te voeren naar 0% per 16 november 2020 en de afkooprente in 2020 ten laste van de algemene reserve te brengen.
  - b. de huidige gedragslijn, het toerekenen van het rente-omslagpercentage aan de heffingen, te handhaven.
  - c. bovenstaande besluiten (ad a en b) te verwerken in de (meerjaren)begroting van 2021-2024.
  - d. het structurele voordeel, welke voortkomt uit de maatregelen naar aanleiding van het wegvallend structureel dividend, te verwerken in de (meerjaren)begroting 2021-2024.
- 2 De raad voor te stellen de genoemde scenario's aanwending eenmalige verkoopopbrengst Eneco in algemene reserve te betrekken bij de behandeling van de begroting 2021, samen met de impactanalyse Corona.
- 3 Kennis te nemen van de genoemde scenario's inzet verkoopopbrengst aandelen Eneco in de algemene reserve (bijlage 1 bij dit raadsvoorstel).
4. Het voorstel voorleggen aan de commissie Middelen om advies te geven aan de raad (A-stuk).

## BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede;

gehoord het advies van de commissie Middelen van 18 juni 2020

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 9 juni 2020

besluit:

- 1 Met betrekking tot het wegvallend structureel dividend Eneco in te stemmen met het voorstel om:
  - a. ter dekking van het wegvallende structurele dividend Eneco (€ 437.500,-) vanaf 2021 een couponverlaging (renteverlaging) door te voeren naar 0% per 16 november 2020 en de afkooprente in 2020 ten laste van de algemene reserve te brengen.
  - b. de huidige gedragslijn, het toerekenen van het rente-omslagpercentage aan de heffingen, te handhaven.
  - c. bovenstaande besluiten (ad a en b) te verwerken in de (meerjaren)begroting van 2021-2024.
  - d. het structurele voordeel, welke voortkomt uit de maatregelen naar aanleiding van het wegvallend structureel dividend, te verwerken in de (meerjaren)begroting 2021-2024.
- 2 In te stemmen met het voorstel om de genoemde scenario's aanwending eenmalige verkoopopbrengst Eneco in algemene reserve te betrekken bij de behandeling van de begroting 2021, samen met de impactanalyse Corona.
- 3 Kennis te nemen van de genoemde scenario's inzet verkoopopbrengst aandelen Eneco in de algemene reserve (bijlage 1 bij dit raadsvoorstel).

## JURIDISCH KADER

Gemeentewet

Wet Financiering decentrale overheden (wet Fido)

Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (het BBV)

Treasurystatuut 2015 (raad 17 december 2015)

Nota activabeleid 2017 (raad 16 januari 2017)

Financiële verordening 2018 (raad 17 december 2017)

Nota reserves & voorzieningen – weerstandsvermogen 2019 (raad 31 oktober 2019)

Besluit verkoop aandelen Eneco (raad 30 januari 2020)

## AANLEIDING

In september 2017 heeft de raad van Heemstede het principebesluit genomen tot verkoop van de aandelen Eneco. De meerderheid van de aandeelhouders van Eneco hadden een dergelijk besluit genomen waarna het verkooptraject is gestart. Eind 2019 heeft dat geresulteerd in een bod dat begin 2020 door alle raden van de gemeentelijke aandeelhouders is geaccepteerd. Voor Heemstede betekent dit een eenmalige verkoopopbrengst van € 36,7 miljoen. Gedurende het verkoopproces is de raad periodiek, via collegeberichten, op de hoogte gehouden over de voortgang daarvan door toezending van brieven van de aandeelhouderscommissie Eneco.

In het raadsvoorstel over het definitieve besluit inzake verkoop aandelen Eneco (raad 30 januari 2020) is aangegeven dat een separaat voorstel aan de raad worden aangeboden over de dekking van de wegvallende dividenduitkering Eneco vanaf 2021 en de bestemming van de verkoopopbrengst. In het collegebericht van 26 mei jl bent u geïnformeerd om aan de kaderbrief een bijlage toe te voegen over de inzet van de verkoopopbrengst Eneco. Op verzoek van de raad is dat voorstel aangepast.

Gevraagd is om in een afzonderlijke notitie daarop in te gaan en dat in juni te behandelen waarin ook de jaarrekening 2019, voorjaarsnota 2020 en kaderbrief 2021-2024 worden behandeld.

Door nu een besluit aan de raad te vragen kan met de uitkomst daarvan rekening worden gehouden bij het opstellen van de (meerjaren)begroting 2021-2024. Dat betreft dan onder andere de wijze waarop het wegvallend dividend structureel wordt gedekt en het voorstel om het structurele voordeel te verwerken in de (meerjaren)begroting 2021-2024. In de voorjaarsnota 2020 is het voorstel gedaan om de verkoopopbrengst te storten in de algemene reserve.

Daarnaast wordt aan de raad het voorstel gedaan om de genoemde scenario's aanwending eenmalige verkoopopbrengst Eneco in algemene reserve te betrekken bij de behandeling van de begroting 2021, samen met de impactanalyse Corona. Zo kan in de begrotingsraad een integrale afweging kan worden gemaakt.

De scenario's zelf met betrekking tot de aanwending van de verkoopopbrengst in de algemene reserve worden ter kennisname aangeboden aan de raad. Deze scenario's zijn opgenomen in bijlage 1.

In onderstaand voorstel worden de volgende onderdelen onderbouwd en toegelicht:

- I. Financiële consequenties verkoop aandelen Eneco;
- II. Voorstellen structurele dekking wegvallend dividend Eneco.

Aan het eind van het voorstel zijn in bijlage 1 de scenario's aanwending eenmalige verkoopopbrengst Eneco in algemene reserve van € 36,7 miljoen opgenomen.

## MOTIVATIE

### I. Financiële consequenties verkoop aandelen Eneco

De verkoop van de aandelen Eneco in 2020 leidt tot:

- a. Een eenmalige opbrengst van € 36,7 miljoen ontvangen in 2020;
- b. Een structurele derving dividendopbrengst van € 437.500 per jaar met ingang van 2021;
- c. Een uitkering dividend Eneco 2019 ad. € 613.000 te ontvangen in 2020.

#### Ad. a. Eenmalige verkoopopbrengst

De verkoopopbrengst van circa € 36,7 miljoen is gestort op de bankrekening van de gemeente Heemstede. Boekhoudkundig is het eigen vermogen (lees: algemene reserve) hiermee verhoogd. In de voorjaarsnota 2020 is de verkoopopbrengst -in afwachting van definitieve besluitvorming- toegevoegd aan de algemene reserve.

Overschotten op de gemeentelijke bankrekening worden op grond van de wettelijke regeling Schatkistbankieren afgeroomd naar de schatkist van het Rijk. Het Rijk vergoedt daarover, op basis van de huidige ministeriële regeling, een rente van (minimaal) 0%. De huidige renteniveaus in de markt zijn dusdanig dat bij overtollige liquide middelen rente betaald moet worden (negatieve rente), dus in die zin is het positief dat het Rijk 0% vergoedt. Dit betekent echter wel dat de gemeente over de opbrengst van Eneco geen rente krijgt.

#### Ad. b en c. Aframen jaarlijkse dividendopbrengst

Met ingang van 2021 vervalt structureel de dividendopbrengst van € 437.500. De laatste dividenduitkering vindt plaats over het jaar 2019. Deze bedraagt € 613.000 en is in 2020 ontvangen. In de Algemene vergadering Aandeelhouders Eneco (AvA) van 27 maart 2019 is de intentie uitgesproken om in 2020 eenzelfde dividend als in 2019 uit te keren. Daarom is in Heemsteedse begroting voor 2020 uitgegaan van dat bedrag en is vanaf 2021 rekening gehouden met de bedragen waar in de begroting 2019 in het meerjarenperspectief rekening mee werd gehouden.

	2020	2021	2022	2023	2024
Begroot dividend Eneco	613.000	437.500	437.500	437.500	437.500
Daadwerkelijk dividend Eneco	613.000	0	0	0	0
Resultaat (- = nadeel)	0	-437.500	-437.500	-437.500	-437.500

#### Resumerend

Het besluit tot verkoop heeft zowel positieve als negatieve gevolgen voor de financiële positie van de gemeente. Positief is het feit dat in één keer een bedrag van € 36,7 miljoen wordt gestort op onze bankrekening. Negatief is dat -zonder maatregelen, en gegeven de huidige rentestanden- er in de begroting vanaf 2021 een structureel nadeel ontstaat van € 437.500. Dit nadeel moet dus opgevangen worden.

## II. Voorstellen structurele dekking wegvallend dividend Eneco

### a. Wettelijk kader

Er gelden wettelijke regels over hoe de gemeente haar financiën moet verantwoorden en haar geldstromen moet beheren. De belangrijkste wetgeving in dit kader is vastgelegd in de BBV-regelgeving (= Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten) en de Wet Fido (Wet Financiering decentrale Overheden). Een gemeente is onder andere verplicht om volgens een door de raad vastgesteld treasurystatuut te werken (raad 17 december 2015).

De BBV-regelgeving geeft aan dat structurele nadelen alleen opgevangen mogen worden door structurele voordelen. Dit betekent dat het structurele nadeel van € 437.500 als gevolg van derving van de dividendinkomsten niet opgevangen mag worden door jaarlijks een deel ter grootte van € 437.500 van de eenmalige verkoopopbrengst van totaal € 36,7 miljoen hiervoor in te zetten. Incidenteel zou dat wel mogen waarbij wel rekening gehouden dient te worden met het uitgangspunt van een reëel sluitende begroting. Dit heeft ook de aandacht van de financieel toezichthouder (de provincie Noord-Holland) die dit bij de beoordeling van de begroting 2021 meeneemt.

Daarnaast heeft de gemeente te maken met de Wet Fido en het treasurystatuut. Verkoop van het aandelenbelang heeft onder meer een direct effect op de omvang van de totale financieringspositie van de gemeente. Indien we het hebben over de financieringspositie van de gemeente dan hebben we het niet over de jaarlijkse lasten en baten van de gemeente, die structureel in evenwicht moeten zijn. Financiering heeft betrekking op de kasstromen van de gemeente. Indien er in een periode meer geld wordt uitgegeven (aan veelal investeringen) dan er binnen komt moet een gemeente geld lenen op de kapitaalmarkt. Dit is onderdeel van de reguliere financiële bedrijfsvoering van een gemeente. Onze gemeente heeft een gezonde schuldpositie. Heemstede heeft per 31-12-2020 € 23 miljoen aan geldleningen, bij BNG Bank, opgenomen. Hierover worden rentekosten betaald. Deze rentekosten dienen wettelijk te worden verdeeld in de gemeentebegroting naar de verschillende taakvelden. De verdeelsleutel is het zgn. rente-omslagpercentage. In de (meerjaren)begroting 2020 is rekening gehouden met de volgende rentekosten waarbij wordt opgemerkt dat geen rekening is gehouden met mutaties uit de voorjaarsnota 2020 en kaderbrief 2021-2024. Dat geldt ook voor de andere tabellen **en cijfers** in dit voorstel.

	2020	2021	2022	2023
Rentekosten	802.000	1.001.000	1.060.000	1.038.000

De verkoopopbrengst van de Aandelen Eneco heeft een positief effect op onze schuldpositie. Er ontstaat een positief saldo op onze bankrekening. De gemeente is verplicht om overtollige gelden op de bankrekening in de schatkist van het Rijk aan te houden. Het Rijk verstrekt een rentevergoeding van 0%.

Gemeenten mogen niet in aandelen beleggen maar uit hoofde van de publieke taak mogen zij wel aandelen kopen. Artikel 160, lid 2 van de Gemeentewet biedt gemeentebesturen de mogelijkheid tot het deelnemen in vennootschappen. Een dergelijke deelneming is alleen toegestaan wanneer dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang, aldus de wet. De gemeentewet verlangt bij de besluitvorming hierover een nadrukkelijke betrokkenheid van de raad. (bron: boekje financiën voor gemeenteraadsleden, blz. 88).

### b. Voorgestelde dekkingsmaatregelen wegvallend dividend Eneco

Nu worden -binnen de wettelijke kaders- maatregelen beschreven die leiden tot oplossing van het structureel nadeel van € 437.500 als gevolg van het vervallen van de dividendinkomsten. Deels zijn dat maatregelen die de reguliere financiële bedrijfsvoering betreffen waarover geen zienswijze hoeft te worden gevraagd. Daarnaast zijn er 2 maatregelen die wel om een besluit van de raad vragen zodat die meegenomen kunnen worden in de nog op te stellen begroting 2021.

#### b1. Herfinanciering 2 vaste geldleningen niet nodig

In de Wet FIDO en in het door de raad vastgestelde treasurystatuut en begroting (financieringsparagraaf) is het kader aangegeven voor de financieringsfunctie bij de gemeente. In het treasurystatuut 2015 zijn in artikel 9 bepalingen opgenomen over het aantrekken van financieringsmiddelen >1 jaar.

## Artikel 9 Financiering uit het treasury statuut 2015

Bij het aantrekken van financieringen voor een periode van één jaar en langer gelden de volgende uitgangspunten:

1. Financieringen worden enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak;
2. Financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken teneinde het renteresultaat te optimaliseren;
3. Het aangaan van een onderhandse lening is het enige toegestane instrument bij het aantrekken van externe financiële middelen;
4. De gemeente vraagt offertes op bij minimaal twee instellingen alvorens een financiering wordt aangetrokken. De (telefonische) offertes worden intern schriftelijk vastgelegd. In ieder geval wordt een offerte bij de huisbankier (BNG) opgevraagd.

De afgelopen 2 jaar is geanticipeerd op de verwachte verkoop van Eneco door in 2018 en 2019 een vaste geldlening met een looptijd van twee jaar aan te trekken. Het betreft een lening van € 8 miljoen in 2018 met een rente van -0,23% en een lening van € 7 miljoen met een rente van -0,16% met een aflossing ineens aan het eind van de looptijd. De lening van 8 miljoen is op 5 maart 2020 afgelost, de lening van € 7 miljoen wordt op 25 februari 2021 afgelost. Door de negatieve rentepercentages heeft de gemeente rente ontvangen in plaats van betaald. Normaliter zou na aflossing van beide geldleningen, opnieuw voor € 15 miljoen aan geldleningen moeten worden aangetrokken. In de (meerjaren) begroting is hiermee ook rekening gehouden (conform de begrotingsuitgangspunten is gerekend met een rentepercentage van 1,5%). Door de verkoopopbrengst Eneco is dit niet meer nodig. Hierdoor ontstaat op termijn een structureel (rente)voordeel van € 225.000 (€ 15.000.000 á 1,5%).

	2020	2021	2022	2023
rentevoordeel	verwerkt in VJN	207.000	225.000	225.000

Het rentevoordeel in 2020 (€ 97.500) is meegenomen bij de actualisatie kapitaallasten en is financieel technisch verwerkt in de cijfers van de voorjaarnota 2020.

Deze maatregel betreft de reguliere financiële bedrijfsvoering en daarover wordt **geen besluit van de raad** gevraagd.

### *b2. Afkoop (buitencontractuele aflossing) leningenportefeuille niet mogelijk*

Het college van Heemstede heeft op 29 augustus 2017 een principebesluit genomen tot afbouw van de het aandelenbezit Eneco. In de raad van 28 september 2017 is de raad van Heemstede daar in meegegaan. Tegen die achtergrond is toen nagedacht over de wijze waarop het dividend dat ten gevolge van de verkoop wegvalt gedekt zou kunnen worden. Een van de opties daarvoor is om bestaande geldleningen af te kopen **zodat de rentelasten lager uitvallen. De besparing op de rentelasten ingezet kan dan worden ingezet ter dekking van het wegvallende dividend Eneco.**

**Over het afkopen van bestaande (langlopende) geldleningen is in** augustus 2017 contact gezocht met BNG Bank (ter info: op dit moment bestaat de leningenportefeuille enkel uit leningen die zijn afgesloten bij BNG Bank). Alle leningen van de gemeente Heemstede hebben in de overeenkomst tot geldlening, bij BNG Bank, een bepaling (in artikel 3) waarin staat dat algehele of gedeeltelijke vervroegde aflossing van de geldlening gedurende de looptijd van de geldlening niet is toegestaan. Met BNG Bank is toen gesproken over het afkopen van de leningenportefeuille bij BNG Bank ofwel het buitencontractueel aflossen. Daarop hebben zij op 30 augustus 2017 een mail met een indicatieve afkoopberekening gestuurd waarbij aangegeven is dat daar geen rechten aan kunnen worden ontleend. In een notitie van de aandeelhouderscommissie Eneco **(op 20 november 2019 naar de aandeelhouders gestuurd)** die is opgesteld na overleg met BNG Bank, het ministerie van Financiën en de provincie Zuid-Holland wordt ook gesproken over de mogelijkheid tot buitencontractuele afkoop van leningen. BNG Bank heeft toen aangegeven dat zij in principe bereid is om mee te werken aan buitencontractuele afkoop van vaste geldleningen. Basis voor de berekening van de afkoopwaarde is de marktwaarde van de lening.

Tijdens het verkooptraject is met BNG hierover niet meer gesproken omdat eerst de definitieve besluitvorming van de aandeelhouders (44 gemeenten) is afgewacht. De raad van Heemstede heeft op 30 januari 2020 het definitieve besluit tot verkoop aandelen Eneco genomen. In het collegebericht van 11 februari 2020 is de raad geïnformeerd dat de drempel van 75% is behaald, en als de vereiste goedkeuringen zijn verkregen, de verkoop definitief is.

In februari 2020 is ambtelijk contact gezocht met BNG Bank om een indicatieve offerte op te vragen voor afkoop c.q. buitencontractuele aflossing van de leningenportefeuille bij BNG Bank. Uit dat gesprek kwam naar voren dat afkoop niet meer tot de mogelijkheden behoorde en dat is per mail op 19 februari 2020 bevestigd. Een citaat uit de mail: 'De aandeelhouderscommissie Eneco heeft in haar notitie voor deze mogelijkheid verwezen naar BNG Bank. Tijdens de voorbereiding van deze notitie, halverwege 2019, behoorde het bespreken van een buitencontractuele aflossing nog tot de mogelijkheden. Wij wilden als bank hiermee tegemoet komen aan de wensen van jullie als vaste klant, maar dit is op dit moment voor BNG Bank helaas niet mogelijk. BNG Bank verstrekt financiering tegen lage prijzen. Die lage prijzen vereisen een uitstekend risicoprofiel (AAA-ratings), van BNG Bank. Het is voor het behoud van ons risicoprofiel noodzakelijk om voldoende solvabiliteitsvrije leningen op de balans te hebben'.

Dat betekent dat deze eerder voorziene maatregel nu niet mogelijk is en daarmee de huidige leningenportefeuille in stand blijft. De doelstelling achter het afkopen/buitencontractueel aflossen van de leningenportefeuille was om met eenmalig geld (deel verkoopopbrengst Eneco) een structureel rentevoordeel te behalen (dekking structureel wegvallende dividenduitkering). **Naar aanleiding van dit bericht is aan BNG Bank gevraagd of er alternatieven zijn om besparingen te realiseren op de rentekosten ter dekking van het wegvallend dividend.** Daarop heeft zij aangegeven om mee te willen werken aan het doorvoeren van een couponverlaging (renteverlaging) bij de huidige leningenportefeuille. Deze mogelijkheid wordt hierna bij punt b3 verder uitgewerkt. Hiermee wordt ook een structureel rentevoordeel behaald die ingezet kan worden ter dekking van het structureel wegvallende dividend.

Vanuit financieel oogpunt is het niet bezwaarlijk dat de leningenportefeuille niet kan worden afgelost. De redenen hiervoor zijn dat Heemstede een gunstige schuldpositie en reguliere aflossing vindt plaats waardoor de schuldpositie -ook op korte termijn- verder daalt. In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van het verloop van de huidige leningenportefeuille t/m 2023.

	2020	2021	2022	2023
Stand huidige langlopende geldleningen 31 december	23.009.000	13.831.000	11.653.000	9.900.000

### *b3. Couponverlaging (renteverlaging) BNG Bank leningenportefeuille wel mogelijk*

Het is echter wel mogelijk om voor de huidige leningenportefeuille bij BNG Bank een couponverlaging door te voeren, dat wil zeggen een renteverlaging. De huidige gemiddelde rente, die de gemeente betaalt over de leningenportefeuille, bedraagt 4%. Met BNG Bank is gesproken over een couponverlaging naar een coupon van 0% per 1 augustus 2020 voor de leningen die langer lopen dan 25 februari 2021. Als uitgangspunt is een ingangsdatum genomen op 1 augustus. De genoemde bedragen en rentes zijn indicaties d.d. 25 februari 2020 van BNG Bank en aangegeven wordt dat hier geen rechten aan kunnen worden ontleend.

Voor het doorvoeren van deze couponverlaging dient aan BNG Bank een afkooprente te worden betaald, die door BNG Bank is bepaald door alle toekomstige rentebetalingen contant te maken tegen de huidige negatieve rentestructuur. Op basis van de informatie van 25 februari 2020 van BNG Bank wordt ingeschat dat het om een afkooprente gaat van circa € 3.400.000 bij een afkoopdatum van 1 augustus. Conform de nota activabeleid 2017 moet de afkooprente in één keer ten laste van de exploitatie moet worden gebracht. Deze incidentele last dient te worden gedekt dekken uit de algemene reserve in casu de verkoopopbrengst Eneco. Dit levert het volgende structurele rentevoordeel op:

	2020	2021	2022	2023
rentevoordeel	80.000	608.000	515.000	439.000

Vanaf 2021 is er sprake van een aflopend rentevoordeel omdat door reguliere aflossingen de leningenportefeuille jaarlijks afneemt en daardoor ook de rentekosten. Het voordeel in 2020 is beperkter omdat de couponverlaging later in het jaar 2020 plaatsvindt. In de tabel is bij het bepalen van het voordeel uitgegaan van een afkoopdatum per 16 november 2020.

Voor deze maatregel wordt een **besluit van de raad gevraagd**.

Het voorstel is om per 16 november 2020 een couponverlaging door te voeren en de afkooprente in 2020 ten laste van de algemene reserve te brengen. Bij de opstelling van de begroting 2021 wordt met de financiële effecten van de couponverlaging rekening gehouden en na de vlak na de raadsbehandeling van de begroting 2021 wordt de couponverlaging doorgevoerd.

**b4. Ontvangst verkoopopbrengst Eneco gebruiken** om toekomstige financieringsbehoefte op te vangen

Zoals blijkt uit de financieringsparagraaf van de begroting 2020 moet de gemeente de komende jaren een aanzienlijk bedrag aan financiering (lees: geldleningen) aantrekken voor de uitvoering van het investeringsprogramma. De bijbehorende rentelasten zijn opgenomen in de (meerjaren)begroting. **De ontvangst van de verkoopopbrengst** Eneco opbrengst leidt ertoe dat deze (her)financiering voor de komende jaren voor een belangrijk deel niet nodig is en daardoor bespaart de gemeente dus structureel rentelasten ten opzichte van de begroting 2020. Door deze besparing op de rentelasten compenseert de gemeente de wegvallende dividuutkering. Dit levert het volgende rentevoordeel op:

	2020	2021	2022	2023
rentevoordeel	0	176.000	268.500	266.000

Deze maatregel betreft de reguliere financiële bedrijfsvoering en daarover wordt **geen besluit van de raad** gevraagd.

**b5. Lagere rioolheffing door lagere rentekosten.**

De voorgestelde maatregelen **b1**, **b3** en **b4** leiden tot lagere rentekosten. Zoals hier is aangegeven worden de rentelasten via de rente-omslagmethode toegerekend aan de diverse (sub) taakvelden waarbij een substantieel deel wordt toegerekend aan de rioolheffing.

Aanwending van de verkoopopbrengst voor verlaging van de rentelasten leidt, op basis van de bestaande gedragslijn in Heemstede, tot een lagere rentetoerekening aan de rioolheffing. Dus een deel van het rentevoordeel vloeit weg omdat de rioolheffing navenant wordt verlaagd. Dit betreft een beleidsmatige keuze omdat het mogelijk is om de rentetoerekening aan de rioolheffing en andere heffingen aan te passen.

De commissie BBV doet geen uitspraken over de wijze waarop gemeenten hun tarieven moeten berekenen. Fiscaal juridisch gezien is het toegestaan om een redelijk deel van de rentelasten mee te nemen in de kostenopstelling die ten grondslag ligt aan de tariefberekening. Wat een individuele gemeente redelijk vindt, dient vervolgens wel volgens BBV artikel 10 lid c gemotiveerd te worden toegelicht in de paragraaf lokale heffingen, waarin de beleidsuitgangspunten moeten worden toegelicht (bron: BBV rentenotitie 2017). In het voorliggende voorstel wordt ervan uitgegaan dat de huidige gedragslijn, namelijk het toerekenen van het rente-omslagpercentage aan de heffingen, blijft gehandhaafd.

Van de totale rentelasten wordt circa 30% doorberekend in de rioolheffing. Het rente-aandeel in de afvalstoffenheffing is beperkt (begroting 2020: totale kosten € 2.886.000 waarvan € 3.000 rente).

Indien besloten wordt om de lagere rentelast voor de heffingen ten gunste te laten komen van de burger en dat leidt dit tot een lagere rioolheffing vanaf 2021. Grosso modo daalt deze in 2021 met circa € 22 per aansluiting.

Voor deze maatregel wordt een **besluit van de raad gevraagd**.

Het voorstel is om de huidige gedragslijn, namelijk het toerekenen van het rente-omslagpercentage aan de heffingen, te handhaven.

c. Resumé voorstellen structurele dekking wegvallend dividend Eneco

De voorgestelde maatregelen: b1) geen herfinanciering twee vaste geldleningen, b3) couponverlaging leningenportefeuille BNG Bank, b4) ontvangst verkoopopbrengst Eneco gebruiken t.b.v. toekomstige financieringsbehoefte en b5) lagere rioolheffing door lagere rentekosten hebben tot gevolg dat:

- Na het afboeken van de dividenduitkering Eneco, resteert op basis van de cijfers van de begroting 2020 (zonder effecten voorjaarsnota 2020 en kaderbrief 2021-2024) voor alle begrotingsjaren een voordeel: € 80.000 in 2020 en voor de jaren daarna gemiddeld € 245.000. Zie onderstaand overzicht voor de onderbouwing daarvan.

	2020	2021	2022	2023
Te dekken nadeel	-	437.500-	437.500-	437.500-
Dekking tekort:				
Herfinanciering 2 vaste geldleningen niet nodig	verwerkt in VJN	207.000	225.000	225.000
Couponverlaging leningenportefeuille per 15-11-2020	80.000	608.000	515.000	439.000
Toekomstige financieringsbehoefte opvangen	0	176.000	268.500	266.000
Weglekeffect rioolexploitatie	0	298.000-	303.000-	279.000-
<b>overschot</b>	<b>80.000</b>	<b>255.500</b>	<b>268.000</b>	<b>213.500</b>

- De rioolheffing daalt met ingang van 2021 met circa € 22. Ter informatie: de rioolheffing is in Heemstede een heffing die in rekening wordt gebracht bij de eigenaren.
- In de algemene reserve resteert van de Eneco opbrengst nog een bedrag van € 33,3 miljoen (verkoopopbrengst € 36,7 miljoen minus € 3,4 miljoen afkooprente BNG Bank).

Voorgesteld wordt om, naast de voorgestelde maatregelen (b1, b3, b4 en b5), het voordeel vanaf 2021 van gemiddeld € 245.000 te verwerken in de (meerjaren)begroting 2021-2024. Indien de raad hiermee instemt dan wordt met BNG Bank contact opgenomen om de couponverlaging van de leningenportefeuille BNG Bank verder uit te werken. De raad moet, vanuit zijn budgetrecht, goedkeuring geven met betrekking tot de afkoopsom die betaald moet worden aan BNG Bank. Deze is op basis van de mail van 25 februari 2020, met inachtneming van de toen geldende rentestanden, becijferd op afgerond € 3,4 miljoen bij een afkoopdatum per 1 augustus 2020. Dit bedrag zal wijzigen omdat een nieuwe berekening wordt gemaakt en de afkoopdatum definitief moet worden bepaald. Het voorstel is om per 16 november 2020 (is na besluitvorming over de begroting) een couponverlaging door te voeren en de afkooprente in 2020 ten laste van de algemene reserve te brengen. De exacte hoogte van het afkoopbedrag zal dan bekend zijn. Bij instemming met dit voorstel geeft raad goedkeuring aan het doorvoeren van de couponverlaging en dat het afkoopbedrag (nu nog indicatief) in 2020 ten laste van de algemene reserve wordt gebracht.

Toelichting: Het "eigen vermogen" (lees: algemene reserve) is iets anders dan het hebben van een bankrekening. Kasstromen lopen via de bankrekening. Het "eigen vermogen" betreft een boekhoudkundige term. Eigen vermogen betreft het verschil tussen gemeentelijke bezittingen (investeringen in wegen, gebouwen, aanleg fietspaden etc.) minus afgesloten geldleningen bij banken. De verkoop van een gemeentelijk bezitting (aandelen Eneco) leidt tot verhoging van de bankrekening en het eigen vermogen (algemene reserve). Het uitvoeren van de beschreven maatregelen "b1", "b3", "b4" en "b5" in deze paragraaf leiden wel tot daling van de bankrekening, maar niet tot daling van het "eigen vermogen".



## **Bijlage 1. Scenario's aanwending eenmalige verkoopopbrengst Eneco in algemene reserve van € 36,7 miljoen**

De verkoopopbrengst is bij de voorjaarsnota 2020 gestort in de algemene reserve. Het is aan de raad om te bepalen of en wanneer deze gelden vanuit de algemene reserve worden ingezet. In deze bijlage worden ter informatie enkele scenario's voor aanwending aangegeven.

**Gezien de impact van de Corona crisis voor Heemstede worden geschetste scenario's met betrekking tot de inzet van de verkoopopbrengst aandelen Eneco betrokken bij de behandeling van de begroting 2021 samen met een impact analyse Corona voor Heemstede.**

### *a. Stand van de algemene reserve*

De verkoopopbrengst van € 36,7 miljoen is in de voorjaarsnota 2020 toegevoegd aan de algemene reserve. De algemene reserve heeft per 1-1-2020 een omvang van € 5,4 miljoen (inclusief rekening-resultaat 2019). Door verkoop van de aandelen Eneco stijgt de algemene reserve met € 36,7 miljoen. Conform de kaderbrief (zie paragraaf 3.12 weerstandsvermogen) bedraagt de geprognosticeerde stand van de algemene reserve per 1-1-2021 € 41,9 miljoen.

In de nota reserves en voorzieningen – weerstandsvermogen 2019 (raad 31 oktober 2019) is aangegeven dat de algemene reserve wordt gevoed door opbrengsten van verkoop van eigendommen. Dit gebeurt op basis van een raadsbesluit. Ook kan door de raad worden besloten om een incidentele meevaller anders aan te wenden. De algemene reserve dient in eerste instantie voor het opvangen van risico's in algemene zin. In de begroting wordt jaarlijks hiervan een inschatting gemaakt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Op basis van de risico's benoemd in de begroting 2020 is een maximale algemene reserve benodigd van € 4,5 miljoen. Bij de begroting 2021 vindt (jaarlijks) een actualisatie plaats van het risicoprofiel. Dit zal in verband met de herijking van het gemeentefonds per 2022 en de gevolgen van de coronacrisis hoger uitvallen.

### Resumerend

- Als gevolg van de gevolgen van de coronacrisis en de herijking van het gemeentefonds per 2022 stijgt het risicoprofiel. En een hogere risicoprofiel resulteert in een hoger benodigd weerstandsvermogen in de algemene reserve. Vooralsnog wordt er grof weg, op dit moment, van uitgegaan dat het risicoprofiel verdubbeld. Dit betekent dat een maximale algemene reserve benodigd is van € 9 miljoen.
- Indien gekozen wordt voor afkoop rente bij de BNG (zie II b.3) dan moet rekening worden gehouden met een onttrekking uit de algemene reserve van circa € 3,4 miljoen;
- Het surplus in de algemene reserve bedraagt derhalve ca. € 29,5 miljoen (€ 41,9 miljoen minus € 9,0 miljoen minus € 3,4 miljoen [afkooprente BNG Bank]).

### *b. Aanwendingsmogelijkheden eenmalige verkoopopbrengst zijnde het surplus in de algemene reserve*

Van de totale verkoopopbrengst van € 36,7 miljoen resteert na betaling van de afkooprente aan de BNG Bank van € 3,4 miljoen en de verhoging van het plafond van de algemene reserve als gevolg van een verhoogd risicoprofiel, een surplus van € 29,5 miljoen.

**In het raadsvoorstel zijn voorstellen gedaan om het verlies aan dividendopbrengsten Eneco, ten gevolge van verkoop Eneco-aandelen, te compenseren.** Thans worden scenario's gepresenteerd die mogelijk zijn voor het aanwenden van het overschot van € 29,5 miljoen in de algemene reserve.

De doelstelling is het overschot in te zetten voor maatregelen die ten goede komen aan alle inwoners van Heemstede. Het uitgangspunt is en blijft het voeren van een deugdelijk financieel beleid. Dit betekent dat het niet noodzakelijk is, en zelfs niet wenselijk is, om in één keer deze gelden aan te wenden. We leven immers in onzekere tijden.

### *b1. Ruimere algemene reserve aanhouden in onzekere tijden*

Zoals hiervoor is aangegeven leven we in een onzekere tijd, denk aan de gevolgen vanuit de coronacrisis en de herijking van het gemeentefonds per 2022 die naar verwachting niet positief uitpakt voor Heemstede. Vanuit dat perspectief is het vanuit prudent financieel beleid niet onverstandig om de beschikking te hebben over een extra buffer in de algemene reserve vanuit het surplus.

*b2. Bestaande kapitaallasten dekken uit (nieuwe) reserve kapitaallasten*

Het is wettelijk toegestaan dat de raad een reserve dekking kapitaallasten vormt. Dit betekent dat afschrijvingslasten van gedane investeringen of nog te realiseren investeringen worden gedekt door een nieuw te vormen reserve in plaats van de algemene middelen. Een bedrag ter hoogte van de jaarlijkse afschrijvingen kan als voordeel worden ingeboekt. Een zekere mate van terughoudend is hierbij geboden. Immers in de toekomst moeten (vele) investeringen ook weer worden vervangen. Dekking komt dan weer ten laste van de algemene middelen. Het verplicht hanteren van een afschrijvingstermijn nivelleert dit risico weer. Een afgewogen gebruik van dit instrument is toegestaan zij het dat dit op een verantwoorde manier moet gebeuren waarbij de totale financiële positie van de gemeente in ogenschouw moet worden genomen. Ook zal de financieel toezichthouder (provincie Noord-Holland) hier kritisch naar kijken.

De raad van de gemeente Heemstede heeft de volgende reserves kapitaallasten ingesteld:

- reserve kapitaallasten centralisatie gemeentelijke huisvesting (= raadhuis);
- reserve kapitaallasten huisvesting buitendiensten aan de Cruquiusweg (= werf Cruquiusweg);
- reserve kapitaallasten aanpassen oevers en aanleg brug Van den Eijndekade (= plan Watertoren);
- reserve kapitaallasten multifunctionele accommodatie Julianaplein 1 (= Plein1);
- reserve kapitaallasten Haven.

Een overweging zou kunnen zijn een nieuwe reserve kapitaallasten in te stellen ten laste van de algemene reserve/verkoopopbrengst Eneco ter dekking van bestaande kapitaallasten. Mogelijkheden zijn:

<b>investering</b>	<b>boekwaarde 31-12-2020</b>	<b>afschrijving</b>
aanpassing raadhuis	385.000	25.000
verbouwing zolder raadhuis	100.000	6.000
Plein1	2.218.000	97.000
zwembad + sporthal Groenendaal	1.172.000	167.000
<b>totaal</b>	<b>3.875.000</b>	<b>295.000</b>

Dit leidt tot een onttrekking van afgerond € 3,9 miljoen uit de algemene reserve en levert een structureel voordeel op van maximaal € 295.000.

*b3. Kapitaallasten invoer duurzaam afvalinzamelsysteem (omgekeerd inzamelen) dekken uit een nieuw in te stellen reserve kapitaallasten*

In het raadsvoorstel 'invoering duurzaam afvalbeleid 2020-2030' is een totale investering van € 1.441.500 opgenomen voor de invoer duurzaam afvalinzamelsysteem (omgekeerd inzamelen). Opgemerkt wordt dat besluitvorming hierover nog moet plaatsvinden. Geraamd is een investering van € 641.500 voor 2020 en € 400.000 voor 2021 en 2022. De jaarlijkse afschrijvingslasten bedragen € 74.000 in 2021, € 113.000 in 2022 en vanaf 2023 € 157.000. Overwogen kan worden om de jaarlijkse afschrijvingslasten te dekken uit een nieuw in te stellen reserve kapitaallasten. Deze reserve wordt gevoed door een onttrekking van € 1.441.500 uit de algemene reserve/verkoopopbrengst Eneco. Dit leidt tot een voordeel in de afvalexploitatie. Conform het gemeentelijk beleid kunnen de tarieven voor afvalstoffenheffing overeenkomstig worden verlaagd met circa 2% in 2021 oplopend naar circa 4% in 2023. Een verlaging met circa 4% komt overeen met een bedrag van afgerond € 14 per jaar (240 liter bak). Zowel huurders als huiseigenaren betalen afvalstoffenheffing.

*b4. Fasering stijging afvalstoffenheffing.*

In de begroting 2020 is een onttrekking uit de algemene reserve geraamd van € 100.000 welke ten gunste van de afvalexploitatie is gebracht. Met ingang van 2021 vervalt deze onttrekking. Dit leidt tot een tariefstijging van de afvalstoffenheffing met bijna 3% (= € 9 per jaar, 240 liter bak). Overwogen kan worden, ook voor 2021 en eventueel volgende jaren, een onttrekking uit de algemene reserve ten gunste van de afvalexploitatie te doen. Zowel huurders als huiseigenaren betalen afvalstoffenheffing.

*b5. Nieuwe reserve kapitaallasten duurzaamheid/verduurzaming gemeentelijk vastgoed / energietransitie*

Overwogen kan worden om een deel van het surplus van de algemene reserve in te zetten voor duurzaamheid/verduurzaming vastgoed/energieovergang. Op basis van grove kengetallen zouden de kosten voor het verduurzamen van het gemeentelijk onroerend in de periode tot 2029 uitkomen op circa € 12 miljoen exclusief btw. Voor deze investeringen zou een afschrijvingsreserve gevormd kunnen worden. Aandachtspunt daarbij is hoe omgegaan wordt met lagere energielasten.